

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Ε΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Ιστορίες με φίλες και φίλους»

Συγγραφή: ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ

Εφαρμογή: ΤΑΛΑΜΠΙΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Δρόμοι παιχνιδιού

Εφαρμογή σεναρίου

Ταλαμπίρης Κωνσταντίνος

Δημιουργία σεναρίου

Μαρία Λαζαρίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Ε΄ Δημοτικού

Σχολική μονάδα

8^ο 6/θ Δημοτικό Σχολείο Κιλκίς

Χρονολογία

Από 12-12-2013 έως 20-12-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού, τεύχος α΄, ενότητα 2: «Η ζωή στην πόλη», σ. 24, δραστηριότητα 1

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 10 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Αίθουσα διδασκαλίας/εργαστήριο Πληροφορικής

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Το σενάριο εφαρμόστηκε στο τμήμα Ε1 του 8ου Δημοτικού Σχολείου Κιλκίς. Το τμήμα αποτελείται από 15 παιδιά, 8 μαθητές και 7 μαθήτριες. Από τους μαθητές ο ένας προέρχεται από οικογένεια παλιννοστούντων, έχει διαγνωσμένη δυσκολία στο να εκφράζεται στην ελληνική γλώσσα και φοιτά παράλληλα στην Τάξη Υποδοχής του σχολείου. Οι υπόλοιποι μαθητές και μαθήτριες ακολουθούν την κανονική κατανομή ως προς τις επιδόσεις τους στα σχολικά μαθήματα. Οι μαθητές και οι μαθήτριες έχουν μια σχετικά καλή εξοικείωση με τους Η/Υ η οποία όμως διαβαθμίζεται ανάλογα με το φύλο και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον από το οποίο προέρχονται. Τα αγόρια έχουν μια έφεση περισσότερο να χρησιμοποιούν τον Η/Υ για παιγνιώδεις δραστηριότητες, ενώ μερικά από τα κορίτσια έχουν μεγάλη άνεση στη χρήση του πληκτρολογίου και στη χρήση του κειμενογράφου. Ένας μαθητής εξαιτίας της επαγγελματικής δραστηριότητας της μητέρας του, είναι περισσότερο εξοικειωμένος και διατηρεί δικό του site.

Ο εκπαιδευτικός είναι μέτριος χρήστης των νέων τεχνολογιών και χρησιμοποιεί αρκετά τους Η/Υ στην τάξη περισσότερο όμως χρησιμοποιεί λογισμικά προσομοιώσεων και οπτικοποιήσεων σε μαθήματα που σχετίζονται με το Περιβάλλον, την Ιστορία, τη Γεωγραφία και τις Φυσικές Επιστήμες. Ως αίθουσα του Τμήματος, λόγω έλλειψης χώρου, χρησιμοποιείται το Εργαστήριο Πληροφορικής του σχολείου το οποίο διαθέτει 8 Η/Υ εκ των οποίων οι 3 είναι νέας τεχνολογίας και υποστηρίζουν επαρκώς ικανοποιητικές ταχύτητες στο διαδίκτυο, καθώς και σύγχρονα λογισμικά. Σύγχρονος επίσης είναι και ο Η/Υ που χρησιμοποιεί ο εκπαιδευτικός, ο οποίος είναι συνδεδεμένος με βιντεοπροβολέα. Στην εφαρμογή του σεναρίου χρησιμοποιήθηκε και ο συγκεκριμένος υπολογιστής, καθώς και ο προσωπικός

φορητός Η/Υ του εκπαιδευτικού. Στο εργαστήριο Πληροφορικής δεν υπήρχε εκτυπωτής και για τον λόγο αυτό δεν εκτυπώθηκαν κάποιες εργασίες των παιδιών όπως προτείνει το σενάριο.

Για την υλοποίηση του παρόντος σεναρίου, σύμφωνα με τη συγγραφέα, προϋπόθεση αποτελεί η δυνατότητα συνεργασίας των παιδιών σε ομάδες. Απαιτείται ικανός αριθμός Η/Υ (1 για κάθε μαθητική ομάδα) με σύνδεση στο διαδίκτυο και ένας Η/Υ συνδεδεμένος με βιντεοπροβολέα. Η τυχόν ύπαρξη διαδραστικού πίνακα διευκολύνει την εργασία στην ολομέλεια. Απαιτείται από τα παιδιά ικανοποιητική γνώση πληκτρολογίου, αποθήκευσης αρχείων, βασική χρήση λογισμικού παρουσιάσεων. Τα προτεινόμενα λογισμικά (δημιουργίας κόμικ, λογισμικό παρουσιάσεων και λογιστικό φύλλο) χρειάζεται να είναι προεγκατεστημένα και ο δάσκαλος ή η δασκάλα να γνωρίζει επαρκώς τη χρήση τους, ώστε να βοηθά τα παιδιά σε προβλήματα που μπορεί να ανακύψουν. Τέλος, η διδασκαλία πραγματοποιήθηκε στο Εργαστήριο Πληροφορικής σύμφωνα με το σενάριο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Μαρία Λαζαρίδου, Ιστορίες με φίλες και φίλους, Νεοελληνική Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού, 2013.

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο δεν αντλεί επιμέρους στοιχεία από άλλα σενάρια (εκτός από το συνταγμένο σενάριο που εφαρμόζεται).

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το παρόν σενάριο προσπάθησε να διερευνήσει την έννοια της 'φιλίας' σε δεκάχρονα παιδιά μέσα από δραστηριότητες κυρίως δημιουργικές, όπως είναι ο καταγισμός

ιδεών, η σύλληψη ιστοριών και ο μετασχηματισμός τους σε κόμικς. Παράλληλα τα παιδιά αναζήτησαν σε ηλεκτρονικό λεξικό την ετυμολογία της λέξης *φίλος*, κατέγραψαν παράγωγα και σύνθετά της και θα κλήθηκαν να τα εντάξουν σε δραστηριότητες παραγωγής λόγου.

Επιπλέον οι μαθητές και οι μαθήτριες –σε ερευνητικό ρόλο– διερεύνησαν τους τρόπους επικοινωνίας των ενηλίκων με τους φίλους και τις φίλες τους, θα τους συγκρίνουν με τους δικούς τους και θα αποπειραθούν να εξαγάγουν συμπεράσματα και να σταθούν κριτικά απέναντι στη διεύρυνση/τροποποίηση του όρου «φίλος» στη σημερινή εποχή με την επίδραση της τεχνολογίας και του web2. Επιδιώχθηκε, επίσης, ο προβληματισμός και η κριτική στάση απέναντι σε ψηφιακούς «φίλους».

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η παρουσία φίλων στη ζωή του παιδιού και η ποιότητα των σχέσεων που αναπτύσσει με αυτούς φαίνεται πως επηρεάζει τόσο την ομαλή προσαρμογή του παιδιού σε διάφορες καταστάσεις όσο και την κατάκτηση δεξιοτήτων και αξιών στη ζωή του (Bokowski, Hoza & Hartup 1996 στο Βαϊράμη 2005, xii). Η ικανότητα δημιουργίας σταθερών συνδιαλλαγών, σχέσεων και συνεργασίας με τους άλλους προϋποθέτει ότι το παιδί διαθέτει μια σειρά βασικών χαρακτηριστικών, ανάμεσά τους και την ικανότητα ανάπτυξης επιπλέον δεξιοτήτων σχετικών με ψυχοκοινωνικές δεξιότητες (Κουρκούτας 2009, 40-41).

Η έννοια της 'φιλίας' και τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά του φίλου εξελίσσονται ακολουθώντας την ανάπτυξη του παιδιού. Έτσι, στην ηλικία των 8-12 χρόνων το ενδιαφέρον επικεντρώνεται σε ομόφυλες σχέσεις, ενώ η φιλία εκφράζεται με συνεργασία, αλληλοϋποστήριξη, αποδοχή και θαυμασμό για τον άλλο (Βαϊράμη 2005). Σήμερα η έννοια της 'φιλίας' περνά μέσα από τα μονοπάτια των κοινωνικών

δικτύων και κυρίως του facebook, όπου παραδοσιακές φίλιες συντηρούνται ή και νέες δημιουργούνται. Το παρόν σενάριο επιχειρεί να εμπλέξει τα παιδιά σε δραστηριότητες καλλιέργειας κριτικής και δημιουργικής σκέψης (Κουλαϊδής 2007) και στην παραγωγή λόγου τόσο με παραδοσιακά μέσα (χαρτί, μολύβι) όσο και με τις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) (Κουτσογιάννης 2007).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επιδιώχθηκε:

- να αντιληφθούν τη φιλία ως αξία της ζωής όλων·
- να σταθούν κριτικά απέναντι στην (κατά)χρηση του όρου «φίλος» στα κοινωνικά δίκτυα και το διαδίκτυο·
- να αντιληφθούν ότι η ικανότητα να αποκτάς φίλους είναι μια μορφή ευφυΐας (διαπροσωπική)·
- να καταλήξουν σε συμπεράσματα με βάση δεδομένα·
- να εμπλακούν σε ερευνητική διεργασία·
- να συνεργαστούν εποικοδομητικά.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επιδιώχθηκε:

- να αναζητήσουν την ετυμολογία, παράγωγα και σύνθετα της λέξης φίλος·
- να περιγράψουν δραστηριότητες με φίλους και φίλες·
- να ασκηθούν σε δημιουργική γραφή με βάση λέξεις-κλειδιά·
- να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους·
- να αφηγηθούν ιστορίες ψηφιακά (κόμικ)·
- να ερμηνεύσουν τα αποτελέσματα ενός ερωτηματολογίου και να τα μετασηματίσουν σε κείμενο.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επιδιώχθηκε:

- να χρησιμοποιήσουν σύννεφα λέξεων·
- να δημιουργήσουν ψηφιακά κόμικ με τη χρήση κατάλληλου προγράμματος, να τα αποθηκεύσουν σε φορητή μονάδα αποθήκευσης και να τα εκτυπώσουν·
- να διαπιστώσουν τα αποτελέσματα χρήσης τελεστή (*) σε αναζήτηση·
- να συντάξουν κείμενα χρησιμοποιώντας εργαλεία συνεργατικής γραφής.

Διδακτικές πρακτικές

Το παρόν σενάριο πραγματεύτηκε την έννοια της 'φιλίας'. Μέσα από την ομαδοσυνεργατική και ερευνητική μέθοδο και ποικίλες τεχνικές (οπτικοποίηση, καταγισμός ιδεών, ψηφιακή αφήγηση) επεδίωξε να αναδείξει τη σημασία της φιλίας στη ζωή κάθε ανθρώπου και ειδικότερα στη ζωή των παιδιών. Επίσης ώθησε τα παιδιά να διαπιστώσουν τις παραμέτρους της έννοιας που έχουν τροποποιηθεί στο πέρασμα του χρόνου με την επίδραση της τεχνολογίας και του σύγχρονου τρόπου ζωής.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία για την υλοποίηση του παρόντος σεναρίου αποτελεί η 6^η Ενότητα του βιβλίου *Γλώσσας* της Ε' Δημοτικού «Οι φίλοι μας, οι φίλες μας» αλλά και η καθημερινότητα της ζωής των παιδιών.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο είναι απόλυτα συμβατό με το ΑΠΣ για τη Γλώσσα, καθώς διαπραγματεύεται ενότητα του σχολικού βιβλίου και ενστερνίζεται μαθησιακούς στόχους που έχουν τεθεί από τους συγγραφείς. Επιπλέον, σύμφωνα και με το νέο (πιλοτικό) Πρόγραμμα Σπουδών για τη Νεοελληνική Γλώσσα «η παραγωγή

προφορικού και γραπτού λόγου αποτελεί μια διαδικασία συνεργατική και δημιουργική και υπό την έννοια αυτή οι μαθητές μπορούν να επανασχεδιάζουν, να σχολιάζουν και να αξιολογούν τον παραγόμενο λόγο τους ανάλογα με το πλαίσιο επικοινωνίας» (ΠΣ για τη Νεοελληνική Γλώσσα 2011).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο σενάριο χρησιμοποιούνται ανοιχτά λογισμικά και λογισμικά γενικής χρήσης με στόχο την πολλαπλή αναπαράσταση εννοιών, την παραγωγή πολυτροπικού κειμένου (κόμικ), την επεξεργασία και οπτικοποίηση δεδομένων, καθώς και την παρουσίασή τους. Πιο συγκεκριμένα προβλέπεται η εμπλοκή των μαθητών και των μαθητριών με τα ακόλουθα λογισμικά και εφαρμογές:

Δημιουργίας σύννεφου λέξεων: wordle (λειτουργεί διαδικτυακά)

Δημιουργίας ψηφιακού κόμικ: [Cartoon story maker](#) (εγκαθίσταται στους Η/Υ)

Βίντεο (παρακολούθηση)

Κείμενα

Ιστοσελίδες

[Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) (Τριανταφυλλίδη)

[Διαδικτυακό ερωτηματολόγιο](#)

[Παροιμίες σχετικές με τη Φιλία](#)

[Η φιλία στην Αρχαία Ελλάδα](#)

Βίντεο

Βίντεο «[Ε, τι Μπακάλικο είμαστε;](#)» (Safer Internet)

[Η ιστορία του Δάμωνα και του Φιντία \(1^ο Μέρος\)](#)

[Η ιστορία του Δάμωνα και του Φιντία \(2^ο Μέρος\)](#)

Μύθος του Αισώπου: [Οι δυο φίλοι και η αρκούδα](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η διδακτική ώρα

(Εργασία σε ομάδες και ολομέλεια)

Με αφορμή το κείμενο του βιβλίου [της Γλώσσας Ε΄ Δημοτικού «Ιστορίες με φίλους»](#) τα παιδιά καλούνται να προτείνουν λέξεις ή φράσεις, οι οποίες κατά τη γνώμη τους χαρακτηρίζουν έναν φίλο ή μια φίλη. Οι ομάδες με τη βοήθεια του συνεργατικού εργαλείου [titanpad](#) αναλαμβάνουν να γράψουν σε κειμενογράφο (Εικόνες 1, 2, 3 και 4). Μα τη βοήθεια του συνεργατικού εργαλείου [titanpad](#) και το βιντεοπροβολέα ο εκπαιδευτικός είχε τη δυνατότητα να δείχνει τις επιλογές των ομάδων στην ολομέλεια. Οι λέξεις και οι φράσεις που έγραψαν τα παιδιά (Εικόνες 1, 2, 3 και 4) αναλύθηκαν και σχολιάστηκαν. Στη συνέχεια ο δάσκαλος με την επιλογή της εφαρμογής titanpad και την επιλογή της «αντιγραφής και επικόλλησης» συγκέντρωσε όλες τις λέξεις και φράσεις που έγραψαν οι μαθητές και οι μαθήτριες σε ένα νέο έγγραφο, ενώ παρουσίασε με την βοήθεια του βιντεοπροβολέα την εφαρμογή δημιουργίας σύννεφου λέξεων (wordle).¹ Στη συνέχεια, πάλι με την επιλογή «αντιγραφής και επικόλλησης» ο εκπαιδευτικός τοποθέτησε τις λέξεις στην εφαρμογή και δημιούργησε ένα σύννεφο λέξεων (Εικόνες 5 και 6). Όλη η διαδικασία έγινε στην ολομέλεια, ενώ τα παιδιά την παρακολούθησαν με τη βοήθεια του βιντεοπροβολέα. Η οπτικοποίηση της έννοιας 'φιλία' τροφοδότησε την αντίστοιχη συζήτηση στην τάξη. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης αυτής, ο δάσκαλος κατεύθυνε τον προβληματισμό των παιδιών στην καθολικότητα της φιλίας αλλά ταυτόχρονα και στην εξέλιξή της από εποχή σε εποχή. Γιατί έχουμε φίλους; Συνήθως πόσους φίλους και πόσες φίλες έχουμε; Η φιλία τους θεωρείται κάτι δεδομένο; Πώς επικοινωνούμε μαζί τους; Έτσι γινόταν πάντα; Με αυτόν τον τρόπο έδωσε το ερέθισμα για να προχωρήσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες στις επόμενες δραστηριότητες.

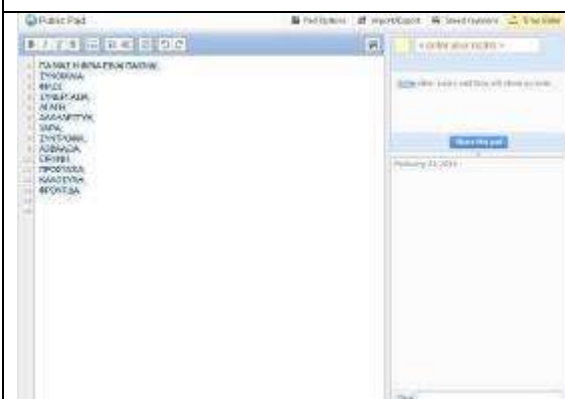
¹ Στο πρωτότυπο σενάριο προτείνεται η χρήση του εργαλείου tagxedo το οποίο όμως παρουσίασε κάποιες δυσκολίες στη χρήση του και γι' αυτό αντικαταστάθηκε από το wordle.

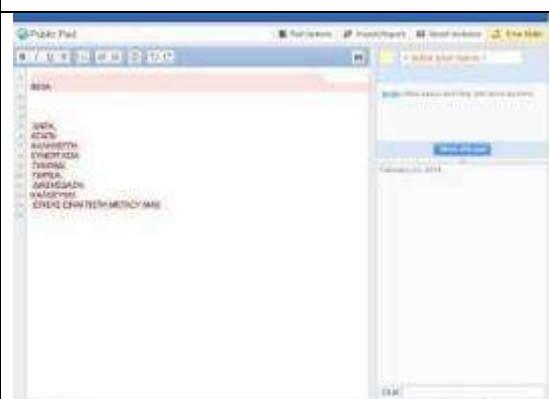
Εικόνα 1

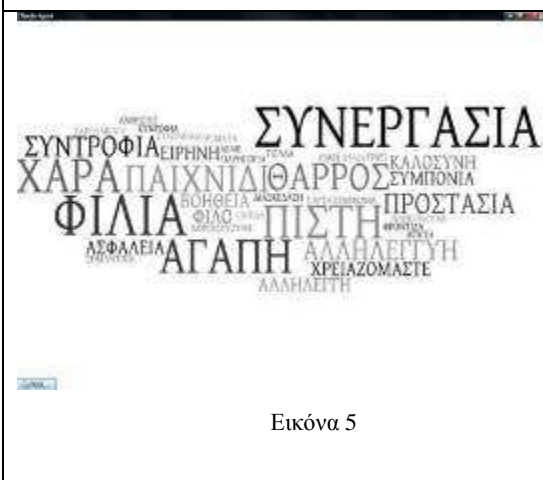
Εικόνα 2

Εικόνα 3

Εικόνα 4

Εικόνα 5

Εικόνα 6

(Όλα τα Τεκμήρια σε ευκρινές μέγεθος βρίσκονται στον φάκελο Synodeytika και στους Υποφακέλους «Φιλία – Τεκμήρια» και «Wordle – Τεκμήρια»)

Αξιολόγηση των μαθητών και της δραστηριότητας

Τα παιδιά έδειξαν ενδιαφέρον για το θέμα και κατέγραψαν εύστοχα αρκετές από της ιδιότητες που χαρακτηρίζουν την έννοια αυτή. Το αποτέλεσμα που προέκυψε από την εφαρμογή wordle εντυπωσίασε τα παιδιά, ενώ οι πιο συχνά χρησιμοποιούμενες λέξεις που στην εφαρμογή φαίνονται μεγαλύτερες έδωσαν τροφή για περαιτέρω σκέψη και προβληματισμό.

2η–3η διδακτική ώρα

(Εργασία σε ομάδες και ολομέλεια)

Κατά το επόμενο διδακτικό δώρο έγινε διερεύνηση της έννοιας «Φιλία» μέσα από ένα διαδικτυακό ερωτηματολόγιο. Ο εκπαιδευτικός κάλεσε τα παιδιά να επισκεφθούν την τοποθεσία του site θέμα «[Σχολείο! Τι είναι;](#)» και από το αναδιπλούμενο παράθυρο να διαλέξουν την έννοια «[Φιλία](#)» την οποία θα συζητήσουν. Οι μαθητές και οι μαθήτριες επέλεξαν την έννοια αυτή, ενεργοποίησαν τον σχετικό σύνδεσμο και κλήθηκαν να απαντήσουν στο σχετικό ερωτηματολόγιο. Παρ' όλο που οι ερωτήσεις στα σχετικά βιβλία ήταν ανοιχτού τύπου, εδώ επιλέχθηκε να είναι κλειστού με μια επιλογή μεταξύ μιας θετικής και μιας αρνητικής απάντησης (Μπρενιφιέ & Μπλοχ 2008).

Τα αποτελέσματα από τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου ήταν άμεσα προσβάσιμα και ορατά από το σύνολο της τάξης μιας και ο εκπαιδευτικός τα πρόβαλε μέσω του βιντεοπροβολέα (Εικόνες 7, 8, 9 και 10). Κατά την παρουσίαση αυτή τα παιδιά κλήθηκαν να «διαβάσουν» τα δεδομένα να τα ερμηνεύσουν και να τα σχολιάσουν. Μιας και ήταν πρώτη φορά που οι μαθητές και οι μαθήτριες επιχειρούσαν να ερμηνεύσουν διαγράμματα, ο εκπαιδευτικός βοήθησε τη συζήτηση

με σχετικές παρεμβάσεις (Τα τεκμήρια βρίσκονται στον φάκελο «Synodeytika» και στον υποφάκελο «Αποτελέσματα Ερωτηματολογίου»). Στο τέλος, τα συμπεράσματά της καταγράφηκαν στον πίνακα καθώς και στα τετράδια των παιδιών.

«Έχουμε φίλους γιατί η ησυχία μπορεί να γίνει πληκτική. Εξάλλου η ζωή δεν είναι φτιαγμένη για να καθόμαστε ήσυχοι. Πολλές φορές σκεφτόμαστε με τις ιδέες των άλλων. Όταν εξηγούμε στους άλλους μαθαίνουμε καλύτερα. Όταν είμαστε με άλλους διορθώνουμε τα λάθη μας.

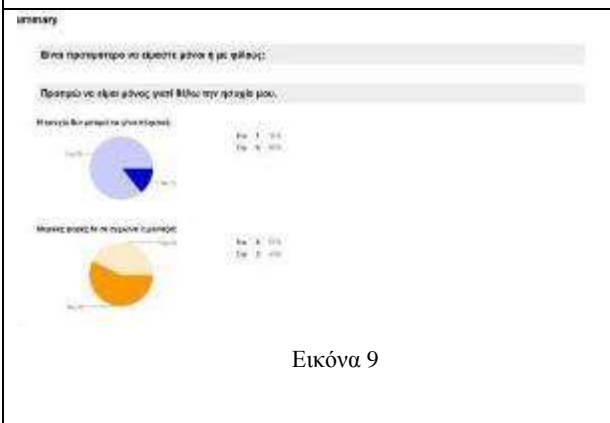
Χρειαζόμαστε τους φίλους για να παίζουμε. Όμως οι φίλοι δεν είναι μόνο για παιχνίδι. Ακόμα κι αν χάνουμε στο παιχνίδι δεν πρέπει να χαλάμε τη φιλία μας. Πολλές φορές οι φίλοι μας δίνουν τα παιχνίδια τους. Ίσως μας κάνει ευτυχισμένους να μοιραζόμαστε τα παιχνίδια με τους άλλους. Εξάλλου δεν μπορούμε να παίζουμε μόνοι μας ομαδικά παιχνίδια. Θα θέλαμε να μένουμε με τους φίλους μας και θα θέλαμε να τους έχουμε για πάντα. Δεν πρέπει να αγαπάμε μόνο αυτούς που μας κάνουν να νιώθουμε σιγουριά. Δεν πρέπει να δίνουμε σημασία στα αρνητικά του φίλου μας, αρκεί να μας αγαπάει. Πολλές φορές δε φταίνε οι άλλοι αλλά εμείς. Γενικά η φιλία είναι δύσκολο να κατακτηθεί, αλλά αξίζει τον κόπο».

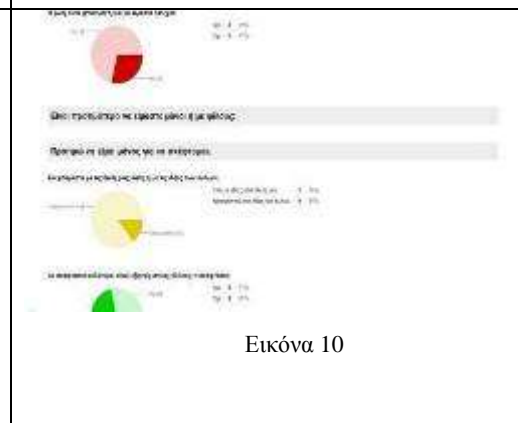
Εικόνα 7

Εικόνα 8

Εικόνα 9

Εικόνα 10

(Τα τεκμήρια βρίσκονται στον φάκελο «Synodeytika» και στον υποφάκελο «Κείμενα που προέκυψαν από το ερωτηματολόγιο»). Η αξιολόγηση των παιδιών πραγματοποιήθηκε από τη συμμετοχή τους στις προφορικές και γραπτές δραστηριότητες στην αποκωδικοποίηση του ερωτηματολογίου και στην σύνταξη του κειμένου.

Αξιολόγηση των μαθητών και της δραστηριότητας

Η αξιολόγηση των παιδιών πραγματοποιήθηκε από τη συμμετοχή τους στις προφορικές και γραπτές δραστηριότητες στην αποκωδικοποίηση του ερωτηματολογίου και στην σύνταξη του κειμένου. Οι μαθητές και οι μαθήτριες ενδιαφέρθηκαν ιδιαίτερα να δουν τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου που

απάντησαν, εξέφρασαν τις κρίσεις και τις απόψεις τους σχετικά με τις απαντήσεις τους και συμμετείχαν εποικοδομητικά στη σύνταξη του κειμένου.

4η & 5η διδακτική ώρα

(Ολομέλεια και εργασία σε ομάδες)

Έπειτα από την προβολή των απαντήσεων του ερωτηματολογίου και τη σύνθεση του κειμένου προβλήθηκαν στην ολομέλεια κάποια βίντεο και παρουσιάσεις με θέμα τη φιλία και τους φίλους στο παρελθόν, αλλά και στο σήμερα. Συγκεκριμένα παρουσιάστηκε μια παρουσίαση με θέμα τη «[Φιλία στην Αρχαία Ελλάδα](#)», η ιστορία της φιλίας του Δάμωνα και του Φιντία σε κινούμενα σχέδια σε δύο μέρη ([1](#) και [2](#)). Οι μαθητές και οι μαθήτριες με βάση την παρουσίαση με τίτλο η «Φιλία στην Αρχαία Ελλάδα» ανακάλεσαν στη μνήμη τους ιστορίες φιλίας από την αρχαιότητα, όπως αυτή του Αχιλλέα και του Πατρόκλου, του Επαμεινώνδα και του Πελοπίδα, αλλά και του Μ. Αλεξάνδρου και του Ηφαιστείωνα και πληροφορήθηκαν για τις απόψεις των αρχαίων σοφών για το θέμα. Η παρουσίαση της ιστορίας του Δάμωνα και Φιντία (Εικόνες 11 και 12) έδωσε την ευκαιρία στην τάξη να διατυπώσει τις απόψεις της σχετικά με την αξία της δοκιμασίας για τη διαπίστωση της αληθινής φιλίας. Προκειμένου να διευκολυνθεί η συζήτηση ο δάσκαλος μοίρασε το [1^ο Φύλλο Εργασίας](#) (Εικόνες 13 και 14) το οποίο συμπλήρωσαν οι ομάδες και τροφοδότησε τη συζήτηση που ακολούθησε.

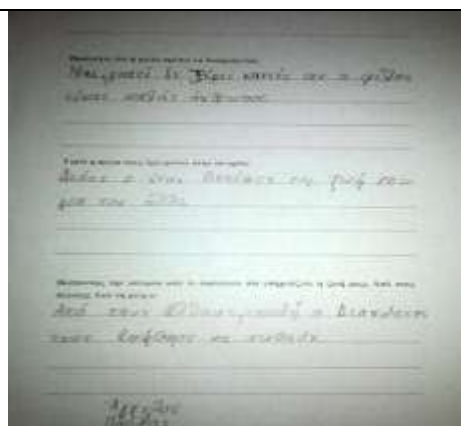
Εικόνα 11

Εικόνα 12

Εικόνα 13

Εικόνα 14

Τα παιδιά εξέφρασαν τις απόψεις τους σχετικά με τις ιδιότητες που πρέπει να έχει ένας αληθινός φίλος, καθώς και τη στάση που δείχνει ένας φίλος στις χαρές αλλά κυρίως στις δοκιμασίες μας. Επεσήμαναν ότι η φιλία πρέπει να δοκιμάζεται από τον χρόνο, αλλά και από τις συνθήκες για να διασφαλιστεί η ισχύς και την ποιότητά της. (Τα τεκμήρια βρίσκονται στον φάκελο «Synodeytika» και στον υποφάκελο «Φύλλα Εργασίας – Δάμων και Φιντίας»).

6η & 7η διδακτική ώρα

(Ολομέλεια και εργασία σε ομάδες)

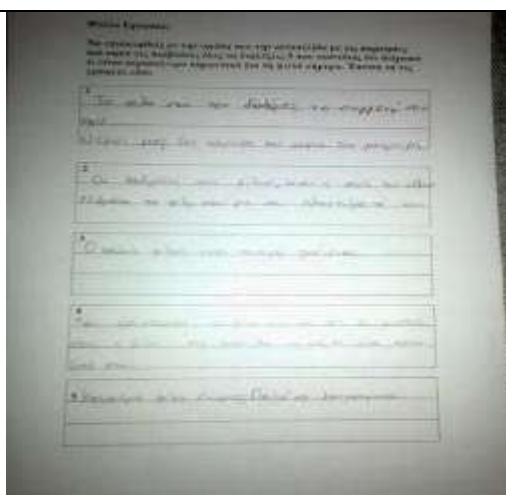
Στο επόμενο διδακτικό δίωρο έγινε προσπάθεια να ολοκληρωθεί η παρουσίαση του θέματος και να εκφραστούν οι απόψεις των παιδιών σχετικά με το θέμα. Για τον λόγο αυτό, δόθηκε στα παιδιά μια [ιστοσελίδα](#) με παροιμίες σχετικές με τη φιλία προκειμένου να τις καταγράψουν σε σχετικό Φύλλο Εργασίας. Επιπρόσθετα η καταγραφή των παροιμιών έδωσε τη ευκαιρία στα παιδιά να αποτυπώσουν τις διαπιστώσεις της λαϊκής σοφίας σχετικά με το θέμα (Εικόνες 15, 16, 17 και 18). (Τα τεκμήρια βρίσκονται στον φάκελο Synodeytika και στον υποφάκελο «Φύλλα Εργασίας – Παροιμίες»)

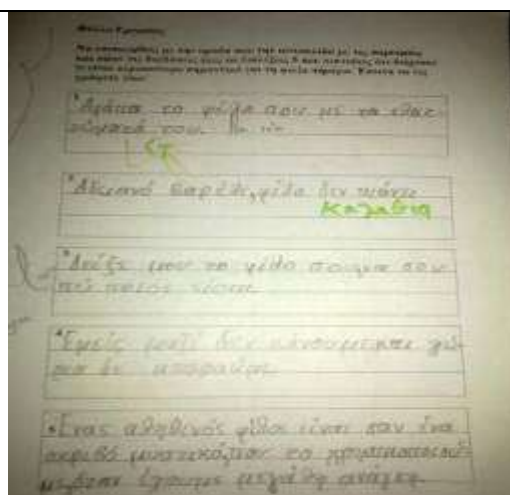
Εικόνα 15

Εικόνα 16

Εικόνα 17

Εικόνα 18

Ακολούθως παρουσιάστηκε οπτικοποιημένος ο μύθος του Αισώπου [«Οι δυο φίλοι και η Αρκούδα»](#), καθώς και δύο πρόσφατες διαφημίσεις με θέμα τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν τα παιδιά στο διαδίκτυο από εικονικούς φίλους. Η πρώτη έχει με θέμα: [«Ε τι, Μπακάλικο είμαστε: “Κριτική Σκέψη”](#)» και η δεύτερη [«Ασφάλεια στο Διαδίκτυο- Cyber Bulling»](#). Αφού έγιναν οι προβολές και η καταγραφή των

παροιμιών, ακολούθησε συζήτηση με τα παιδιά σχετικά με το φαινόμενο της φιλίας και τα κύρια χαρακτηριστικά της. Τέλος, τα παιδιά διατύπωσαν τις απόψεις τους σχετικά με το νέο είδος της διαδικτυακής φιλίας. Αναφέρθηκαν τα πλεονεκτήματα αλλά και τα μειονεκτήματα της φιλίας που κτίζεται με μέσο το διαδίκτυο, αλλά και οι κίνδυνοι που εγκυμονούν οι γνωριμίες με αγνώστους. Βασικοί άξονες της συζήτησης ήταν οι ερωτήσεις: Τι σημαίνει «φίλος» στο facebook; Πόσους τέτοιους «φίλους» έχουμε; Ισχύουν τα χαρακτηριστικά που δώσαμε στους φίλους μας; Έχετε τέτοιους «φίλους»; Πώς τους αποκτήσατε;

Έπειτα από τη σχετική συζήτηση και τη διατύπωση γνώμων οι ομάδες κλήθηκαν να διατυπώσουν την άποψή τους για τη φιλία γραπτώς μέσω του εργαλείου συνεργατικής γραφής titanpad. Τα κείμενα αυτά προβλήθηκαν με τη βοήθεια του βιντεοπροβολέα στον πίνακα και σχολιάστηκαν από τα μέλη των υπολοίπων ομάδων. Τα κείμενα που παρήγαγαν οι ομάδες έχουν ως εξής:

Τι είναι φιλία;

Από τις παροιμίες, την ιστορία του Λάμωνα και του Φιντία, από μύθους του Αισώπου. Η αληθινή φιλία στα δύσκολα φαίνεται. Πρέπει να αγαπάμε τους φίλους μας ακόμα και με τα λάθη τους. Αν δεν δείξουμε αγάπη προς τον άλλον φίλο ποτέ δεν θα έχουμε. Πρέπει πριν κάνουμε κάποιον φίλο πρέπει να τον κρίνουμε πρώτα. Ακόμα και αν μαλώνουμε με κάποιον χωρίς αυτόν δεν μπορούμε. Ο φίλος δεν είναι μόνο για παιχνίδι, είναι και για προστασία.

Άγγελος – Παύλος

Τι είναι φιλία;

Φιλία είναι το σημαντικότερο πράγμα στην ανθρωπότητα. Επίσης το να έχεις ένα φίλο

είναι σημαντικό γιατί το να σε αγαπάει και να σε στηρίζει είναι αληθινή φιλία. Ο λαός λέει ότι ένας αληθινός φίλος είναι σαν ένα ακριβό μυστικό που το χρησιμοποιούμε όταν έχουμε μεγάλη ανάγκη. Τους φίλους δεν τους διαλέγουμε κουτουρού πρέπει να διαλέγουμε σοφά ποιοι είναι φίλοι μας και αυτοί εμάς. Είναι σημαντικό λοιπόν να αγαπάμε τους κανονικούς φίλους.

Γιάννης Π.– Γιάννης Γ.

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΦΙΛΙΑ

Η φιλία φαίνεται από το θάρρος ή την βοήθεια του άλλου και από την εμπιστοσύνη που έχουμε στο φίλο μας. Από τα αρχαία χρόνια υπήρχαν ιστορίες με φίλους όπως του Δάμωνα και του Φιντία που ήταν δύο πολύ καλοί φίλοι και θυσίαζε ο ένας τη ζωή του για τον άλλο.

Ο λαός λέει ότι ακόμα κι αν βρεις καινούριο φίλο να μην χαλάσεις την φιλία σου με τον παλιό και να μην εμπιστευτείς στον φίλο σου και τον πεις το μυστικό σου γιατί αυτός θα το πει δικό του φίλο και μετά θα στενοχωρηθείς εσύ. Επίσης τον φίλο τον διαλέγεις αλλά τον συγγενή σου όχι. Η φιλία σήμερα μπορεί να κρατήσει για λίγο γιατί δεν δοκιμάζουμε τους φίλους μας στα δύσκολα. Επίσης η φιλία μπορεί να γίνει επικίνδυνη μερικές φορές.

Ευαγγελία – Γαρυφαλλιά

Η Φιλία

Η ΦΙΛΙΑ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ, ΔΗΛΑΔΗ ΟΤΑΝ ΕΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΑΓΑΠΑΕΙ ΚΑΙ ΘΥΣΙΑΖΕΙ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟ ΤΟΥ.

Ο ΛΑΟΣ ΜΑΣ ΔΙΝΕΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΦΙΛΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ, ΛΕΓΟΝΤΑΣ ΜΑΣ ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΟΛΛΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΦΙΛΩΝ ΠΟΥ ΜΑΣ ΚΑΘΟΔΗΓΟΥΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΙΖΟΥΝ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ, ΑΛΛΑ ΕΜΕΙΣ ΠΟΛΛΕΣ ΦΟΡΕΣ ΔΕΝ ΤΙΣ ΑΚΟΥΜΕ.

ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΟΛΛΟΙ ΔΙΚΑΙΟΙ ΚΑΙ ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΙ ΦΙΛΟΙ ΠΟΥ ΜΑΣ ΑΓΑΠΟΥΝ ,ΕΝΩ ΑΝΤΙΘΕΤΑ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΔΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΚΑΙ ΚΑΚΟΙ ΦΙΛΟΙ ΠΟΥ ΠΡΟΣΠΑΘΟΥΝ ΝΑ ΜΑΣ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΛΟ.

ΕΥΓΕΝΙΑ – ΠΗΝΕΛΟΠΗ

Η ΦΙΛΙΑ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ

Στη φιλία πρέπει να αγαπάς τον φίλο σου ακόμα κι αν έχει κάποια ελαττώματα. Καλύτερα να έχουμε φίλους παρά χρήματα. Βέβαια πρέπει να μην κανγαδίζουμε γιατί αυτό είναι χαρά των εχθρών μας. Όμως ο καλός φίλος στην ανάγκη φαίνεται, όπως στην ιστορία του Λάμωνα και του Φιντία. Στη ζωή μας θα κάνουμε φίλους οι οποίοι κάποια στιγμή θα μας προδώσουν. Επίσης τους φίλους μας τους διαλέγουμε τους συγγενείς μας όχι. Σήμερα πρέπει να μην μπαίνουμε στο internet για να βρούμε φίλους γιατί δεν τους ξέρουμε.

Ραφαέλα – Παρασκευή

Τι είναι φιλία;

Η φιλία παλιά ήταν από την αρχαιότητα σημαντική και αυτό φαίνεται από την ιστορία

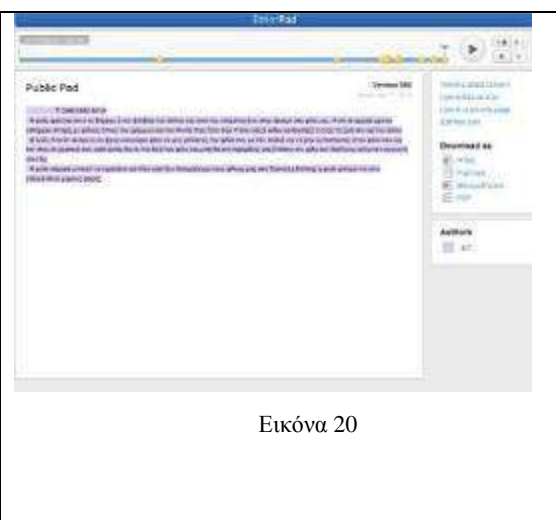

του Δάμωνα και του Φιντία, αλλά και από τις παροιμίες. Ο ένας θα έδινε τη ζωή του για τον άλλο. Ένας αληθινός φίλος είναι σαν ακριβό μυστικό, που τον χρησιμοποιούμε, όταν έχουμε μεγάλη ανάγκη. Σήμερα η φιλία είναι διαφορετική μέσω διαδικτύου με αποτέλεσμα να μην ξέρουμε άμα ο φίλος που συναντάμε στο διαδίκτυο είναι καλός ή κακός μπορεί να είναι μεγάλος άνθρωπος ή παιδί. Πρέπει να επιλέγουμε τον φίλο μας γιατί όπως λέει ο λαός όποιος έχει φίλο εκλεκτό έχει μεγάλο θησαυρό. Βέβαια πρέπει να αγαπάμε τον φίλο μας με τα ελάττωμά του και να προσπαθούμε να τα διορθώσουμε.

Σάκης – Ευριπίδης

Εικόνα 19

Εικόνα 20

(Τα τεκμήρια βρίσκονται στον φάκελο «Synodeytika» και στον υποφάκελο «Τι είναι φιλία;»)

Αξιολόγηση των παιδιών και της δραστηριότητας

Οι μαθητές και οι μαθήτριες βασίστηκαν στο ψηφιακό υλικό με το οποίο ασχολήθηκαν στις προηγούμενες δραστηριότητες προκειμένου να οριοθετήσουν την έννοια και να καταγράψουν τις ιδιότητές της. Με βάση αυτό κατέγραψαν τις απόψεις

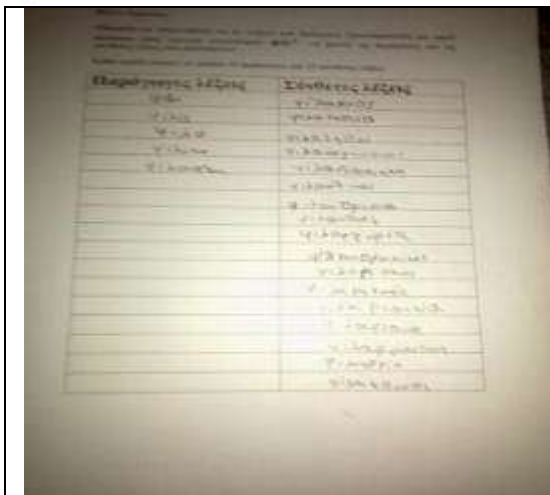
τους σε έναν δικούς τους ορισμούς της φιλίας που από νοηματική, συντακτική, ορθογραφική και εκφραστική άποψη θεωρήθηκαν ικανοποιητικοί.

8η και 9η διδακτική ώρα

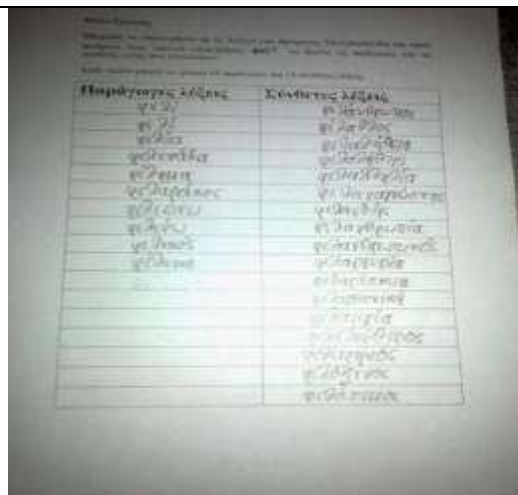
(Εργασία σε ομάδες)

Κατά την 8^η διδακτική ώρα μοιράστηκε στα παιδιά το [2^ο Φύλλο Εργασίας](#) προκειμένου να αναζητήσουν στο *Ηλεκτρονικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής (Τριανταφυλλίδη)* παράγωγες και σύνθετες λέξεις που έχουν σαν βασικό συνθετικό τη λέξη *φιλία*. Οι μαθητές και οι μαθήτριες εργάστηκαν σε ομάδες και ακολουθώντας τις οδηγίες εντόπισαν αρκετές από τις λέξεις και τις ανακοίνωσαν στην τάξη.

Στη συνέχεια προσπάθησαν προφορικά να «χτίσουν» μια δική τους ιστορία γύρω από τις λέξεις που επέλεξαν με ικανοποιητικά αποτελέσματα. Τα παιδιά προκειμένου να «στήσουν» τις ιστορίες τους χρησιμοποίησαν ως βάση τις ιστορίες που παρακολούθησαν σε μορφή βίντεο, αλλά και τις παροιμίες και τα γνωμικά που διάβασαν. (Τα τεκμήρια βρίσκονται στον φάκελο «Synodeytika» και στον υποφάκελο «Φύλλα Εργασίας – Ετυμολογία»).

Εικόνα 21

Εικόνα 22

Εικόνα 23

Εικόνα 24

Αξιολόγηση των μαθητών και της δραστηριότητας

Τα παιδιά κατανόησαν με σχετική ευκολία τη χρήση του ηλεκτρονικού λεξικού το οποίο και χρησιμοποίησαν για πρώτη φορά. Εντόπισαν τις λέξεις με τη χρήση τη αναζήτησης βάσει θέματος και έκαναν με ευκολία τον διαχωρισμό μεταξύ των παράγωγων και σύνθετων λέξεων που παράγονται από τη λέξη φίλια, τις οποίες και κατέγραψαν.

10η & 11η διδακτική ώρα

(Εργασία σε ομάδες)

Μοιράστηκε στα παιδιά το [4^ο Φύλλο εργασίας](#), όπου κλήθηκαν να παρουσιάσουν την ιστορία τους σε κόμικ με τη χρήση του προγράμματος [cartoon story maker](#). Πρόκειται για ελεύθερο λογισμικό δημιουργίας διαστάσεων κόμικ και απαιτεί αποθήκευση σε κάθε Η/Υ. Οι ομάδες εργάστηκαν δημιουργικά επί ένα δίωρο και παρουσίασαν διαφορετικές «ιστορίες». Οι δημιουργίες των ομάδων παρουσιάστηκαν στην ολομέλεια και αξιολογήθηκαν με βάση την πρωτοτυπία στη διαπραγμάτευση του θέματος και την αντιστοιχία κειμένου-εικόνας. Έγιναν οι απαραίτητες διορθώσεις και αποθηκεύτηκαν.

Αξιολόγηση των μαθητών και της δραστηριότητας

Τα παιδιά έδειξαν ενδιαφέρον κατά την κατασκευή των Cartoon² κι έτσι κατασκευάστηκαν ενδιαφέρουσες ιστορίες. Οι ιστορίες είχαν ένα κοινό στοιχείο που ήταν οι αρχικές διαφωνίες μεταξύ φίλων, οι οποίες εξαλείφονταν με την αναγνώριση των ευθυνών και των λαθών και τον θρίαμβο της αληθινής φιλίας. Χαρακτηριστικό στοιχείο είναι ότι μια ομάδα (Ομάδα 3) που αποτελούνταν μόνο από αγόρια κατασκεύασε μια ιστορία με όπου δυο παιδιά, ένα αγόρι κι ένα κορίτσι, σε μια βόλτα στο δάσος αντιμετωπίζουν έναν κίνδυνο. Το ενδιαφέρον είναι ότι το αγόρι της ιστορίας εμφανίζεται ανεύθυνο ενώ το κορίτσι υπεύθυνο και αποτελεσματικό. Κατά την κατασκευή των ιστοριών τα παιδιά έδειξαν πνεύμα συνεργασίας, ενώ με το περιεχόμενο των ιστοριών απέδειξαν ότι αντιλήφθηκαν σε μεγάλο βαθμό το νόημα της αληθινής φιλίας.

² Το Cartoon ανοίγει με τη βοήθεια φυλλομετρητή. Στην προκειμένη περίπτωση χρησιμοποιήθηκε ο Mozilla Firefox Σε περίπτωση που δεν εμφανίζεται όλη η ιστορία ο χρήστης μπορεί να χρησιμοποιήσει έναν άλλον φυλλομετρητή όπως τον Google Chrome ή τον Internet Explorer.

Εικόνα 25

Εικόνα 26

Εικόνα 27

Εικόνα 28

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1^ο Φύλλο Εργασίας

Επισκέψου τον σύνδεσμο με τίτλο: «Ιστορίες με Φίλες και Φίλους» και αφού δεις το βίντεο με την ιστορία του Δάμωνα και του Φιντία απάντησε στα παρακάτω ερωτήματα:

Ποια είναι τα στοιχεία που φανερώνουν τη φιλία του Δάμωνα και του Φιντία;

Υπήρχε ανταγωνισμός ανάμεσα στους δύο φίλους κι αν ναι, πώς αυτός φαινόταν;

Υπήρχε ανταγωνισμός μεταξύ του Διονύσιου και των δύο φίλων και αν ναι, πώς αυτός εκφραζόταν;

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Πιστεύετε ότι η φιλία πρέπει να δοκιμάζεται;

Γιατί η φιλία τους έχει μείνει στην ιστορία;

Βλέποντας την ιστορία από τι πιστεύετε ότι επηρεάζεται η ζωή μας; Από τους άλλους; Από τη μοίρα;

2Ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Να επισκεφθείς με την ομάδα σου την ιστοσελίδα με τις παροιμίες και αφού τις διαβάσεις όλες να διαλέξεις 5 που πιστεύεις ότι δείχνουν τι είναι περισσότερο σημαντικό για τη φίλια σήμερα. Έπειτα να τις γράψετε εδώ:

1

2

3

	 <p>ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ <i>επένδυση στην κοινωνία της γνώσης</i></p>	 <p>ΕΣΠΑ 2007-2013 πρόγραμμα για την ανάπτυξη ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ</p>
<p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ</p>	
<p>Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>		

4

5

3ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

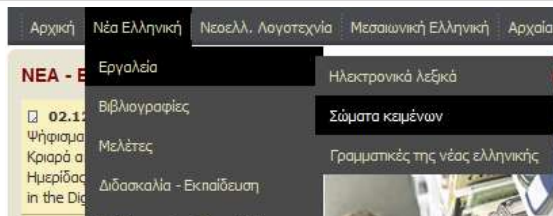
1. Πληκτρολογούμε τη διεύθυνση της Πύλης για την ελληνική γλώσσα: www.greek-language.gr . Ανοίγουμε το ηλεκτρονικό λεξικό (αριστερά). Πληκτρολογούμε στην αναζήτηση τη λέξη «φίλος» και πατάμε το πλήκτρο *Βρες*. Διαβάστε την ερμηνεία αλλά και τις άλλες λέξεις που σας δίνει.

2. Πληκτρολογούμε τώρα «φιλ*». Τι παρατηρείτε;
3. Επιλέξτε λέξεις που σας αρέσουν (τουλάχιστον 10) και βάλτε τες στο καλάθι (). Έχετε ήδη ετοιμάσει το δικό σας λεξικό. Μπορείτε να το δείτε επιλέγοντας την *Προβολή* πάνω δεξιά.
4. Μπορούμε να διακρίνουμε τις παράγωγες από τις σύνθετες λέξεις; Ας δοκιμάσουμε να τις ξεχωρίσουμε στο παρακάτω πίνακάκι:

Παράγωγες λέξεις		Σύνθετες λέξεις	

5. Επιλέγουμε μια λέξη από κάθε κατηγορία, που θα μας ενδιέφερε να τη χρησιμοποιήσουμε και εμείς σε μια δική μας ιστορία και επισκεπτόμαστε τα Σώματα κειμένων ακολουθώντας τη διαδρομή «Νέα ελληνική_Εργαλεία_Σώματα κειμένων»:

Η επόμενη επιλογή μας είναι η παράλληλη αναζήτηση, όπου πληκτρολογούμε τη λέξη μας και επιλέγουμε δύο κείμενα στα οποία χρησιμοποιείται. Παρατηρούμε κάποια αλλαγή κατά τη χρήση της;

- φιλαθλος (37)** [[φιλαθλος - A:Nms](#), [φιλαθλος - N:Nms:Nfs](#), [φιλαθλος - N+Hum:Nms](#)]
- M0928 P047 L144 ...ν μπορεί να λέει ότι είμαι απλός **φιλαθλος** και να έχει άλλον πρόεδρο... Πρέ...
 - M1723 P005 L012 ...λήματος, έκανε διπλό σχόλιο. "Ως **φιλαθλος** αυτής της ομάδας, είμαι ικανοποι...
 - M1856 P003 L007 ...αλύτερό του εαυτού, προκειμένου ο **φιλαθλος** κόσμος της Θεσσαλονίκης, της Μακ..
 - M2197 P003 L017 ...βλήματος είναι το γεγονός, ότι ο **φιλαθλος** κόσμος έχει ξεφύγει προ πολλού, ...
 - M2583 P007 L023 ...ποδόσφαιρο που θέλει να βλέπει ο **φιλαθλος**. Αυτό θέλουμε κι εμείς".| ΤΟ ΚΑΙ...

4ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Μπορούμε να γράψουμε τις δικές μας ιστορίες; Ας προσπαθήσουμε τώρα να αφηγηθούμε στους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μας μια ιστορία με φίλους και φίλες. Επιλέξτε έναν από τους τίτλους: Μια αστεία ιστορία, Δυο παλιοί καλοί φίλοι (ή φίλες), Ένας καυγάς ανάμεσα σε φίλους/φίλες, Φίλοι/Φίλες στο διαδίκτυο ή ... κάτι δικό σας. Χρησιμοποιήστε τις λέξεις, που επιλέξατε στο προηγούμενο Φύλλο εργασίας και κάντε ένα σχεδιάγραμμα της ιστορίας σας στο τετράδιό σας.
- Όταν είμαστε έτοιμοι, ανοίγουμε από την επιφάνεια εργασίας το ανάλογο πρόγραμμα ()
- Επιλέγουμε τους ήρωες και το παρασκήνιο (φόντο) της ιστορίας μας. Χρησιμοποιούμε και τα βελάκια:

- Με την τεχνική «Σύρε κι άσε» επιλέγουμε και φέρνουμε στην κεντρική οθόνη τους ήρωες και το παρασκήνιο:

5. Με τα ειδικά εργαλεία μπορούμε να αυξομειώσουμε το μέγεθός τους:

6. Με τον ίδιο τρόπο επιλέγουμε τα «συννεφάκια», όπου θα γράψουμε τα λόγια τους ή την αφήγηση:

7. Κάνοντας κλικ στο εσωτερικό τους μπορούμε να γράψουμε:

8. Μπορούμε να προσθέσουμε νέα πλαίσια (frames), να τα αντιγράψουμε ή να τα διαγράψουμε από εδώ:

9. Αποθηκεύουμε τακτικά την εργασία μας με την ονομασία της ιστορίας μας (επιλογές save as αρχικά και στη συνέχεια save):

10. Όταν τελειώσουμε, την παρουσιάζουμε στους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές μας (αφού την αποθηκεύσουμε).

Καλή επιτυχία!!!

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το θέμα της 'φιλίας' είναι ανεξάντλητο και ταυτόχρονα παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον για τα παιδιά. Αν υπάρχει η δυνατότητα χρόνου, θα μπορούσαν οι ιστορίες των παιδιών να παρουσιαστούν ως θεατρικά δρώμενα στο σχολείο. Θα μπορούσε το σενάριο να επεκταθεί διαθεματικά και να πάρει τη μορφή σχεδίου εργασίας διερευνώντας τη φιλία σε διάφορες μορφές τέχνης, σε λογοτεχνία, εικαστικές τέχνες, στον κινηματογράφο, στη μουσική. Ακόμη, θα μπορούσαν να εικονογραφηθούν οι σχετικές παροιμίες και να δημιουργηθούν βίντεο από τα παιδιά. Αν υπάρχει η δυνατότητα και η διάθεση, θα μπορούσε επίσης να επεκταθεί σε πρόγραμμα eTwinning και να συνεργαστούν οι μαθητές και οι μαθήτρίες μας με συνομήλικα παιδιά άλλων χωρών.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο δεν εφαρμόστηκε όπως ακριβώς προβλεπόταν από τη δημιουργό του. Παραλείφθηκε η δραστηριότητα που προϋπόθετε τη χρήση του Λογιστικού Φύλλου excel στο οποίο τα παιδιά δεν είχαν καμία εξοικείωση. Θεωρήθηκε επίσης από τον εκπαιδευτικό που εφάρμοσε το σενάριο ότι η διαδικασία κατασκευής και επεξεργασίας του ερωτηματολογίου θα ήταν πολύ χρονοβόρα και θα δυσκόλευε αρκετά την τάξη. Αντί αυτού συμπληρώθηκε ένα έτοιμο [ερωτηματολόγιο](#) αναλύθηκαν οι απαντήσεις και με βάση αυτές γράφτηκε ένα κείμενο. Παράλληλα τα αποτελέσματα αυτά τροφοδότησαν αποτελεσματικά τις συζητήσεις που ακολούθησαν, μιας και οπτικοποίησαν τα δεδομένα και βοήθησαν να ομαδοποιηθούν οι απόψεις και να εξαχθούν συμπεράσματα.

Πέρα από αυτή τη διαφοροποίηση, ο εκπαιδευτικός που εφάρμοσε το σενάριο θεώρησε ότι πρέπει να παρέχει στους μαθητές και στις μαθήτρίες σχετικά κείμενα που θα τροφοδοτούσαν τα παιδιά με ιδέες και σκέψεις σχετικά με την αξία της φιλίας

διαχρονικά, αλλά και με τα χαρακτηριστικά που τη διέπουν. Για τον λόγο αυτό πρόσθεσε δύο δραστηριότητες που αφορούσαν την παρακολούθηση βίντεο με την «κλασική» ιστορία φιλίας του Δάμωνα και του Φιντία, ενός σχετικού με το θέμα μύθου του Αισώπου αλλά και την αναζήτηση στο διαδίκτυο παροιμιών. Το ψηφιακό υλικό που τα παιδιά παρακολούθησαν βοήθησε στο να γράψουν τις δικές τους απόψεις σχετικά με την έννοια.

Ο εκπαιδευτικός απέφυγε επίσης να χρησιμοποιήσει τα «Σώματα Κειμένου» όπως προέβλεπε το πρωτότυπο σενάριο, μιας και κάποια κείμενα δεν ανταποκρίνονταν στην ηλικία των παιδιών και ήταν δύσκολο να τα κατανοήσουν. Αντίθετα, η χρήση του cartoon story maker ανέδειξε τη δημιουργική πλευρά των παιδιών που κατασκεύασαν ενδιαφέρουσες ιστορίες που αναδείκνυαν τα χαρακτηριστικά της αληθινής φιλίας.

Συμπερασματικά, οι μαθητές και οι μαθήτριες εργάστηκαν ικανοποιητικά σε ομάδες χρησιμοποιώντας εργαστήριο υπολογιστών, ενώ με τη βοήθεια του βιντεοπροβολέα έγιναν μόνο οι παρουσιάσεις και δίνονταν οι διευκρινίσεις από τον εκπαιδευτικό.

Για να βοηθηθούν τα παιδιά στο να παράξουν ικανοποιητικά αποτελέσματα ο εκπαιδευτικός χρησιμοποίησε το εργαλείο συνεργατικής γραφής titanpad προκειμένου να έχει μια συνολική εποπτεία των γραπτών των παιδιών, ώστε να μπορεί να επεμβαίνει διορθωτικά, αλλά και για να έχει τη δυνατότητα να συνθέτει τις απόψεις των παιδιών σε ένα πληρέστερο κείμενο. Τα αποτελέσματα από τα κείμενα που γράφονταν ήταν άμεσα προσβάσιμα στα παιδιά και στον εκπαιδευτικό κι' αυτό είναι ένα γεγονός που αποδεικνύει την προστιθέμενη αξία των υπολογιστικών εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ι.Ε.Π. 2011. *Πρόγραμμα σπουδών για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στην υποχρεωτική εκπαίδευση* (Δημοτικό & Γυμνάσιο), Οδηγός για τον εκπαιδευτικό. Διατίθεται στο δικτυακό τόπο: <http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps.php> (09/07/2013)

Κατσαβουνίδου, Γ. *Η εικόνα της πόλης στα παιδιά μέσης σχολικής ηλικίας*. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο http://heraclitus.uth.gr/main/sites/default/files/phd_public_uploads/Place_marketing_paper.pdf (09/07/2013)

Ellis, S. & B. Rogoff. 1986. Problem solving in children's management of instruction. Στο *Process and Outcome in Peer relationships*, επιμ. E. Mueller & C. Cooper. Orlando: Academic Press.

Papoulia-Telepi, P. 2004. Scaffolding the Argumentative Writing Via Human Rights Teaching in the Greek Elementary School. *L1-Educational Studies in Language and literature* 4, 241-253. Kluwer Academic Publishers. Τυπώθ. στην Ολλανδία.

Μπρενιφιέ, Ο. & Σ. Μπλοχ. 2008. *Τα συναισθήματα! Τι είναι;: Φιλία*. Αθήνα: Καστανιώτης.

Σαμαρά, Σ. 2012. *Η χώρα της Επιχειρηματολογίας*. Διδακτικό Σενάριο. Θεσσαλονίκη: ΚΕΓ.

Τσεβρένη, Ι. 2008. *Η πόλη μέσα από τα μάτια των παιδιών. Προσεγγίζοντας το συμμετοχικό σχεδιασμό του χώρου μέσα από μια εναλλακτική θεώρηση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης*. Διδακτορική διατριβή. Αθήνα: ΕΜΠ.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο http://www.ntua.gr/arch/spacereg/books/Megalonontas_stin_Athina.pdf (09/07/2013)

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου. *Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών για την Νεοελληνική Γλώσσα*. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο

http://www.moec.gov.cy/analytika_programmata/programmata_spoudon.html

(09/07/2013).

Χατζησαββίδης, Σ. 2010. Γλωσοδιδασκτικά συνεχή και ασυνεχή της τελευταίας τριακονταετίας: από τον επικοινωνιοκεντρισμό στον κοινωνιοκεντρισμό. Στο *Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή «Η διδασκαλία της ελληνικής Γλώσσας ως (πρώτης/μητρικής, δεύτερης/ξένης)»*, επιμ. Κ. Ντίνας, Α. Χατζηπαναγιωτίδη, Α. Βακάλη, Τ. Κωτόπουλος & Α. Στάμου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στον φάκελο «Τεκμήρια» παρατίθεται το υλικό που δημιουργήθηκε από τα παιδιά κατά τη διάρκεια εφαρμογής του σεναρίου.